

[Anker Lau.]

eller i alt fald noget, der dækker situationen — må være der, og vi vil derfor ikke hindre dens gennemførelse. Som begrundelse for, at vi alligevel ikke kan stemme for det forliggende lovforslag, skal jeg tillade mig at redegøre for den udvikling og de synspunkter, som har ført os til dette standpunkt. Denne side af sagen må naturligvis indeholde en kritik af den høje regering i almindelighed og den højtærede handelsminister i særdeleshed. Jeg beder derfor fru Groes, som vi alle sammen sætter stor pris på, forstå, at det ikke er hende, jeg henvender mig til, men den højtærede minister for handel, industri og søfart.

Den højtærede statsminister har for nylig beskæftiget sig med dette lovforslag ved en tale i Århus og har fremsat nogle bemærkninger om vor stilling til vareforsyningsloven og herunder anstillet nogle betragtninger om vor samarbejdsvilje i al almindelighed, også på andre områder. Det må vel derfor være berettiget, at jeg ved denne lejlighed omtaler det bredere grundlag, der findes for vor stilling, og som hænger sammen med de forsøg på samarbejde, der også på andre områder har udfoldet sig. Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om hele dette samarbejdsproblem og derunder som sagt også komme ind på andre områder, fordi de har været med til at danne vor opfattelse og bestemme vor stilling her i dag.

Det forekommer mig, at mit parti på en lang række områder i de senere år under denne regering har vist en vidtgående saglig samarbejdsvilje, ikke mindst med hensyn til de erhvervspolitiske spørgsmål. Men der skal jo to eller flere parter til, for at et samarbejde kan udfolde sig, og den måde, hvorpå flere ministre, måske særlig den højtærede handelsminister, har samarbejdet, har desværre ikke været særlig positiv. En mindretalsregering må jo samarbejde, men den kan ikke forlange at få mere ud af dette end de andre parter i samarbejdet, hvis dette da skal holde. Endelig må man også ved lovenes administration fortsat sigte mod dette samarbejde og ikke gennem fortolkninger gå imod det.

Første gang den højtærede handelsminister, som det synes mig, svigtede det samarbejde, som kunne have fået stor betydning for hele forholdet mellem partierne og

erhvervsgrupperne, var ved nedsættelsen af monopolrådet og dets forretningsudvalg. Ved lovens vedtagelse var der almindelig enighed om, at her havde vi i loyalt samarbejde skabt en vigtig lov, som også blev anerkendt af det erhvervsliv, der skulle leve under den. Der lå heri en klar opfordring til nu at administrere i den ånd, hvori loven var givet, og derved sikre det tillidsfulde samarbejde mellem erhverv, administration og partier, som der var skabt forudsætninger for.

Her greb den højtærede minister afgørende forkert i starten; hun udnævnte et monopolråd med stærk politisk slagside, så stærk, at der fra folketinget kun blev repræsentation for socialdemokratiet og de radikale, medens mit parti og de konservative blev holdt udenfor. Den højtærede minister udnævnte endvidere et forretningsudvalg — i udvalget havde vi ment, at det burde man overlade til rådet selv — som ikke indeholdt nogen repræsentant for det erhvervsliv, der skulle dækkes af denne lov. Jeg tror, vi var mange, der følte, at man her forsømte en oplagt lejlighed til at skabe det samarbejde, der nu påkaldes, og som altså har været forsøgt ved vareforsyningslovens fortsatte behandling gennem årene.

Ved monopollovens behandling gik den højtærede minister i kamp for næringsfriheden og konkurrencen som det, der gav lave priser og sundhed i erhvervet, i modsætning til monopoler og aftaler, der måtte kontrolleres, og på dette grundlag blev man da også sluttelig enig.

Helt omvendt gik det så til gengæld med mælkeloven, som også hører under den højtærede ministers domæne, men hvor den samme minister netop ville bevare monopolerne og alt, hvad dertil hører. Her er næringsfriheden en vederstyggelighed, og konkurrencen er her noget, der kun fører til højere priser og usunde forhold. Den højtærede minister tog dette standpunkt så konsekvent, at hun kun havde en hånlig bemærkning tilovers for den stærke principielle protest, som hele det danske erhvervsliv stod og står samlet om. Næringsfriheden betragtes dog som en menneskeret af så fundamental betydning i et frit samfund som vort, at vi ikke kan undvære den og i hvert fald ikke bør sætte den over styr til fordel for en tvangsmæssig monopol-